

Józef Żuk

Wspomnienie pośmiertne: Adwokat Stanisław Ochocki

Palestra 22/7(247), 91-93

1978

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

1.

Adwokat Stanisław Ochocki

W dniu 2 lutego 1977 r. zmarł w czasie wykonywania obowiązków zawodowych adwokat Stanisław Ochocki, wybitny obrońca, znakomity mówca, członek Zespołu Adwokackiego Nr 1 w Olsztynie, człowiek o wielkiej erudycji, prawego charakteru, wielkiego serca i o bezgranicznym poświęceniu walce o zwycięstwo prawdy, słuszności i prawa nad wszelkimi przejawami zła, krzywdy oraz poniżenia. Śmierć przyszła nagle i zaskoczyła go w pobliżu urzędu pocztowego, w którym zdążył jeszcze o godz. 24 nadać w terminie opracowaną w tym samym dniu rewizję i wracał potem do domu w poczuciu dobrze spełnionego obowiązku.

Adw. Stanisław Ochocki urodził się 12 czerwca 1907 r. w Pabianicach w rodzinie robotniczej. Ojciec jego był członkiem Socjal-Demokracji Królestwa Polskiego i Litwy i brał czynny udział w ruchu rewolucyjnym w latach 1905—1907. Środowisko rodzinne i robotnicze, w którym rósł i rozwijał się młody Stanisław Ochocki, wywarło silny wpływ na ukształtowanie jego prawego charakteru oraz jego na wskroś demokratycznych przekonań politycznych.

Po ukończeniu w 1927 r. gimnazjum Bogumiła Brauna w Łodzi, już po śmierci ojca wyjeżdża Stanisław Ochocki do Wilna i zapisuje się tam na Wydział Prawa i Nauk Społecznych Uniwersytetu Stefana Batorego, na którym w 1931 r. uzyskuje dyplom i tytuł magistra praw. W latach 1931—1933 studiuje na tymże Uniwersytecie historię i filozofię, pracując jednocześnie w charakterze asystenta przy katedrze Nauki Administracji i Prawa Administracyjnego. Jako student USB w Wilnie bierze Stanisław Ochocki aktywny udział w życiu akademickim, cieszy się ogromnym autorytetem wśród młodzieży i działaczy postępowych, staje się popularnym i sławnym z powodu swych odważnych wystąpień i porywających przemówień, zostaje prezesem „Bratniej Pomocy” studentów tego Uniwersytetu i jest jednym z czołowych, cenionych przywódców młodzieży akademickiej Wilna w okresie przedwojennym. W swej autobiograficznej książce „Pół wieku” Jerzy Putrament poświęcił Zmarłemu jeden z rozdziałów zatytułowany „Ochocki”, w którym przedstawił i pozytywnie ocenił działalność Stanisława Ochockiego z tego okresu.

W latach 1932—1935 Stanisław Ochocki odbył aplikację sądową w okręgu Sądu Apelacyjnego w Wilnie, w listopadzie 1935 r. złożył egzamin sędziowski z wynikiem celującym. Następnie do dnia 17.IX.1939 r. pracował w okręgu tegoż Sądu na stanowisku sędziego, pełniąc m.in. w roku 1938 obowiązki okręgowego sędziego śledczego Sądu Okręgowego w Wilnie z siedzibą w Lidzie. Jako sędzia śledczy Stanisław Ochocki prowadził głośne przed wojną śledztwo przeciwko urzędnikom Wydziału Powiatowego w Wołożynie za nadużycia finansowe na cele wyborcze, dążąc nieugięcie do obnażenia wszystkich sprzeniewierzeń urzędników starostwa i wojewody nowogródzkiego, i był za to szykanowany przez władze sanacyjne.

Przyjaciele, znajomi i kronika okresu międzywojennego znają Stanisława Ochockiego nie tylko jako wybitnego działacza akademickiego, zdolnego prawnika i wspaniałego mówcę, ale także jako utalentowanego literata i dziennikarza. Mając

ogromne zamiłowanie do poezji i literatury oraz władając piękną polszczyzną, Stanisław Ochocki pisywał najpierw wiersze, drukowane w prasie literackiej, a następnie wykazał się dużym talentem publicystycznym. W 1934 r. piastował stanowisko redaktora naczelnego „Dziennika Wilna”, opozycyjnego wobec sanacyjnych rządów. Jak przypomina znany historyk i literat olsztyński Andrzej Wakar, głośne były w tym czasie polemiki „Dziennika” ze „Słowem”, czyli Stanisława Ochockiego ze Stanisławem Cat-Mackiewiczem. Stanisław Ochocki pisał wtedy tak, jak myślał, czuł i mówił, a czynił to odważnie, prostolinijnie i uczciwie, przekonywająco i z druzgocącą argumentacją.

W latach okupacji hitlerowskiej Stanisław Ochocki przebywał nadal w Wilnie, gdzie pracował jako robotnik w fabryce drewniaków i jako żołnierz Armii Krajowej prowadził czynną walkę z okupantem, sprawując także z ramienia wileńskiego okręgu AK pieczę nad wymiarem sprawiedliwości.

Po wyzwoleniu Wileńszczyzny przez wojska radzieckie Stanisław Ochocki został mianowany jesienią 1944 r. Głównym Pełnomocnikiem Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego, a z dniem 1 stycznia 1945 r. — Głównym Pełnomocnikiem Rządu Tymczasowego Rzeczypospolitej Polskiej do Spraw Ewakuacji w Litewskiej SRR. Jego energia, talent organizacyjny i umiejętność współpracy z władzami Republiki Litewskiej sprawiły, że ewakuacja ludności polskiej i obywatele polskich z Wileńszczyzny oraz z innych rejonów Litwy do kraju przybrała charakter masowy, pierwsze bowiem pociągi z repatriantami odjeżdżały z Litwy i przybywały do Polski niemal natychmiast po wyzwoleniu poszczególnych miast i powiatów od okupanta. Stanisław Ochocki kierował osobiście organizacją i odprawą każdego transportu i jemu to głównie zawdzięczać należy, że stosunkowo wcześniej przeniesieni zostali do Torunia i Łodzi naukowcy z byłego Uniwersytetu Wileńskiego, co w znacznym stopniu przyczyniło się do uruchomienia zaraz po wojnie uniwersytetów w tych miastach. W tym czasie Stanisław Ochocki przewiózł osobiście z Wilna do Poznania i Torunia również dwa teatry z pełną obsadą aktorską. Włożył też wiele wysiłku we wczesne skierowanie ewakuującej się ludności polskiej z miast i wsi LSRR na Ziemię Odzyskane w celu ich natychmiastowego zagospodarowania i nierozzerwalnego złączenia z Macierzą jeszcze przed konferencją w Poczdamie. Praca Stanisława Ochockiego w roku 1945 była niezwykle trudna i odpowiedzialna.

Stanisław Ochocki powrócił do kraju w dniu 1 grudnia 1955 r. i zamieszkał w roku 1956 na stałe w Olsztynie, gdzie z początku zajął się pracą dziennikarską, publikując artykuły w dodatkach literackich do „Głosu Olsztyńskiego”, a potem uzyskał wpis na listę adwokatów Wojewódzkiej Izby Adwokackiej w Olsztynie i z dniem 18 lipca 1956 r. rozpoczął wykonywanie zawodu w Ornece. Następnie w dniu 3 marca 1964 r. uzyskał przeniesienie swej siedziby do Olsztyna i do końca życia pracował w zespołach adwokackich tego miasta.

Adw. Stanisław Ochocki zdobył od razu wielką popularność i wzięcie wśród miejscowego społeczeństwa potrzebującego pomocy prawnej, stał się szanowanym i cenionym obrońcą w sprawach karnych i poszukiwanym pełnomocnikiem w sprawach cywilnych. Jego obrony i wystąpienia sądowe stały na najwyższym poziomie, przyciągały do niego ludzi, budziły szacunek u przeciwników, oddziaływały wychowawczo na młodszych kolegów olsztyńskiej palestry.

Adw. Stanisław Ochocki odznaczał się wszechstronną znajomością prawa, orzecznictwa i nauk pomocniczych w zawodzie prawnika. Do każdej sprawy przygotowywał się niezwykle sumiennie i dokładnie, toteż słuchano go uważnie i z ciekawością, a jego wnioski dowodowe, pisma procesowe oraz rewizje były zawsze pełne, jasne i najczęściej skuteczne. W wystąpieniach swoich i we wnioskach ad-

wokat Ochocki był odważnym i nieugiętym bojownikiem bronionej sprawy, wzorem prawdziwego i żarliwego obrońcy, wiernego i oddanego rzecznika człowieka nękanego kłopotami prawnymi i życiowymi. Adw. Ochocki nie tylko prowadził sprawę, ale żył nimi stale, myślał o nich, szukał dla nich co raz to nowego materiału, lektury i doskonalszych koncepcji prawnych oraz rozwiązań.

Wśród kolegów i przyjaciół adw. Stanisław Ochocki uchodził za człowieka, który żył dla idei zawartych w umiłowanym przez siebie zawodzie i dla tych wszystkich, którzy potrzebowali jego pomocy i rady. Dla siebie był niezwykle surowy, mało bowiem odpoczywał i nie korzystał z urlopów. Zamieszkiwał w jednym pokoju, przeladowanym w dodatku książkami, w którym ledwie starczało miejsca na tapczan i stół z maszyną do pisania. Miał jednak zawsze czas i dosyć miejsca dla przyjaciół i kolegów, którzy szukali z nim rozmowy, potrzebowali jego rady i pomocy.

Niezależnie od wykonywania zawodu adw. Stanisław Ochocki zajmował się przez wiele lat szkoleniem aplikantów adwokackich. Wykładał prawo karne i postępowanie podatkowe, a nadto brał aktywny udział w doskonaleniu zawodowym adwokatów, przekazując kolegom na naradach szkoleniowych swą bogatą wiedzę i duże doświadczenie.

Pełen optymizmu oraz wiary w człowieka i w coraz to lepsze jutro, a także kierując się dążeniem do przyczynienia się własną pracą do tego adw. Stanisław Ochocki chciał jeszcze wiele zrobić. Między innymi zamierzał opracować obszerne wspomnienia ze swego bogatego i ciekawego życia. Dlatego z tym większym żalem odprowadzali go w ostatnią drogę przyjaciele, koledzy, znajomi, klienci i życzeniwi mu osoby.

Na grobem pożegnał Zmarłego autor niniejszego wspomnienia oraz literat i historyk olsztyński Andrzej Wakar.

Cześć Jego pamięci!

adw. Józef Żuk

2.

Adwokat Edmund Biejał

Adwokat Edmund Biejał urodził się w Warszawie w dniu 1.X.1892 r. jako syn Wojciecha Teofila i Franciszki z Michalczewskich.

Początkowo uczęszczał do rządowego gimnazjum rosyjskiego, a następnie, po strajku szkolnym w 1905 r., przeniósł się do gimnazjum prywatnego Wojciecha Górskiego, które ukończył w styczniu 1912 r., uzyskując tam maturę.

Pragnąc wstąpić w następnym roku na uniwersytet, zdał jako ekstern egzamin dojrzałości w Moskwie, uzyskując maturę rządową (rosyjską). W 1913 r. wstąpił na Wydział Prawny Uniwersytetu w Dorpacie, skąd w 1915 r. przeniósł się na takż Wydział Uniwersytetu w Moskwie, który ukończył z początkiem 1918 roku i uzyskał dyplom.

Podczas pobytu w Moskwie brał udział w pracach Polskiego Komitetu Pomocy Ofiarom Wojny oraz wykładał w szkołach i na kursach prowadzonych przez Komitet.

W lipcu 1918 r. powrócił do Polski i od sierpnia 1918 r. rozpoczął pracę w organizującym się sądownictwie polskim, zajmując kolejno stanowiska: aplikanta są-